



OPERAČNÍ PROGRAM  
LIDSKÉ ZDROJE  
A ZAMĚSTNANOST

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

James Milne  
10. září 2009



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Úvod

Moje prezentace obsahuje čtyři části:

- Část 1 – Celostátní politika sociální péče a legislativa
- Část 2 – Proces sociální péče
- Část 3 – Proces komunitního plánování
- Část 4 – Shrnutí

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Část 1

Celostátní politika sociální péče a legislativa

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Politika Velké Británie

Klíčový celostátní rámec pro určení nároku na sociální služby ve Velké Británii je stanoven ve Spravedlivém přístupu k péči (SPP), který pochází z Bílé listiny z roku 1998 – *Modernizace sociálních služeb*.

Ten doporučil zastupitelstvům, aby měla

*"jasná pravidla pro to, komu se dostane pomoci,"* takže *"v dané oblasti se s každým bude nakládat spravedlivě"*

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Jak SPP funguje

SPP by měl být jediným postupem k určení nároku na sociální péči. Poskytuje jakýsi rámec, který agenturám umožní rozvrstvit potřebu sociální péče, která je spravedlivá a úměrná možnému dopadu na jedince a širší komunitu, přičemž bere v potaz možnosti místního rozpočtu.

### Zahrnuje:

- *Všeobecné služby* – všem dostupná obecná podpora, zahrnující dopravu, volnočasové aktivity, vzdělání, zaměstnanost, zdraví, bydlení, obecnou bezpečnost a informace a poradenství.
- *Včasná intervence a prevence* – pomoc lidem žít nezávisle a tak, aby nepotřebovali využít podpory sociální péče tak dlouho, jak to bude možné, a potencionálně tak do budoucna vytvářet hospodárnější řešení.
- *Výběr a kontrola* – dát lidem jasně najevo, kolik prostředků bude vynaloženo na péči o ně a zároveň je podpořit ve výběru způsobu, jakým tyto prostředky budou využity
- *Sociální kapitál* – podpora silných komunit, které si váží potencionálního přínosu každého občana.

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Situace ve Velké Británii

Britská vláda v lednu roku 2006 vydala Bílou listinu, **Naše zdraví, naše péče, naše slovo**, která vytyčuje směr pro komunitní služby dospělým napříč zdravotnickou a sociální péčí. Bílá listina má čtyři hlavní cíle:

- Lepší prevenci s časnější intervencí
- Lepší výběr a hlasitější názory
- Řešení nepoměru a zlepšení přístupu ke komunitním službám
- Podporu lidí s dlouhodobými potřebami

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Zelená listina 2009

### O jaký problém se jedná? Proč je zásah ze strany vlády nezbytný?

Se změnami v předpokládaných demografických trendech bude v budoucnu stále více lidí potřebovat péči a podporu. Současný systém není dostatečně vybavený pro budoucí tlak poptávky a je považován za nespravedlivý, obtížně dostupný a dále neudržitelný. Pokud se od něj upustí, stále méně lidí bude schopno zajistit své základní životní potřeby. Vládní intervence je nezbytná k vytvoření jednoduchého, spravedlivého, finančně dostupného a udržitelného systému péče a podpory, který bude s to vyhovět budoucí poptávce.

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Jaké jsou cíle a zamýšlené účinky nové Zelené listiny?

- Součástí naší snahy o silnější, spravedlivější Británii je plán na vybudování první Národní pečovatelské služby v Anglii
- Představou vlády je systém, který je spravedlivý, jednoduchý a finančně dostupný,
- podepřený právy a nároky, ale přizpůsobený individuálním potřebám
- V systému nové Národní pečovatelské služby by se každému mělo dostat opravdu kvalitní péče, bez ohledu na to, kde žijí a co oni nebo jejich rodiny potřebují.



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Možnosti naznačené v Zelené listině:

- **Vize budoucnosti:** Informace a poradenství; Preventivní intervence; vyhodnocování
- **Uvádění vize v realitu:** Lépe propojené služby; širší nabídka pečovatelských a podpůrných služeb
- **Možnosti financování:** Co nejlepší využití existujících financí; přínos nových financí; náklady na ubytování; celostátně nebo místně určený systém financování

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Část 2

### Proces sociální péče



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Co se rozumí pod pojmem sociální služby

- Ve Velké Británii je sociální péče popisována jako směs finanční, praktické a emocionální podpory, která lidem pomáhá při každodenních situacích, které většina z nás považuje za samozřejmé.
- Je třeba tyto lidi podporovat, aby mohli prožít plný a aktivní život a mohli se podílet na komunitním životě. Je také třeba odstraňovat překážky, kterým musí čelit starší a postižení lidé, a tyto lidi podpořit, aby mohli žít bez závislosti na ostatních.

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Druhy momentálně dostupné sociální péče ve VB

Existuje spousta důvodů, proč lidé mohou potřebovat péči a podporu: **nehody, dlouhodobé nemoci, zdravotní postižení, stárnutí**

Pečovatelská služba může být souhrnně nazvána 'sociální péčí':

- například rozvážka jídla do domu, domácí péče, domy s pečovatelskou službou, poradenská/pracovní terapie a podpora pečovatelů (např. krátkodobá dovolená)
- některé **prvky podpory** starších a postižených lidí **spojené s bydlením**, společně s úpravami, které těmto lidem usnadňují pohyb po domě (např. madla, zábradlí, sprchové kouty)
- podpora **nezávislého bydlení pro postižené**
- **příspěvek na pečovatelskou službu zdravotně postiženým, příspěvek na bydlení pro postižené** a jiné výhody, které lidem s postižením pomohou s mimořádnými výdaji

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Jaké druhy poskytovatelů nabízí sociální služby?

**Organizace veřejného sektoru** - například místní úřady, služby na podporu bydlení a úřady vyplácející podporu

**Soukromé organizace** - v Anglii existuje více než 3 600 soukromých pečovatelských agentur a 13 000 soukromých domů s pečovatelskou službou

**Organizace třetího sektoru** - provozují více než 3 000 domů s pečovatelskou službou a téměř 400 agentur zajišťujících domácí péči a zároveň pomáhají postiženým lidem s dalším vzděláváním, volnočasovými aktivitami a sociálními příležitostmi

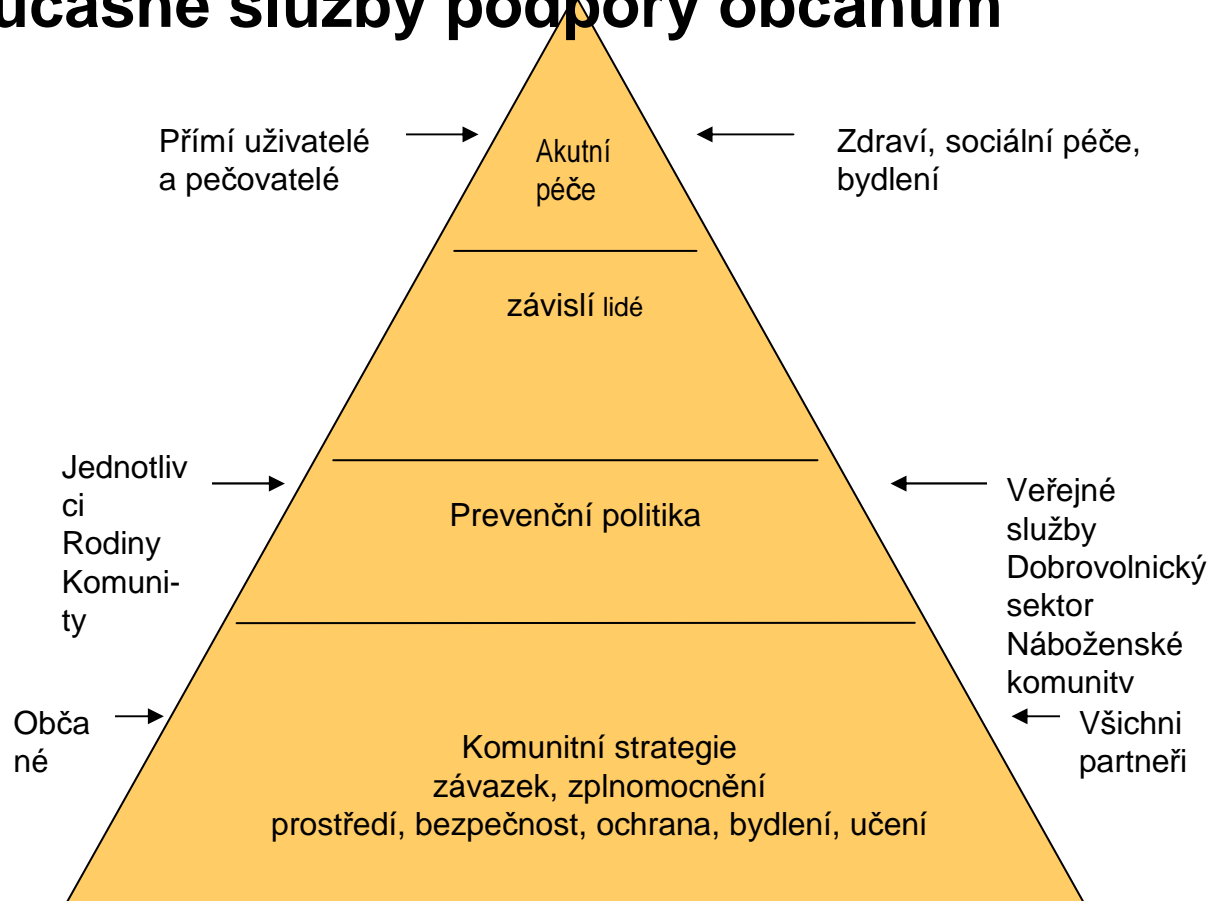
**Rodiny, přátelé a místní komunity** - Sčítání lidu v roce 2001 ukázalo, že v Anglii a Walesu je okolo 5,2 milionu pečovatelů – to je každý desátý obyvatel.

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Současné služby podpory občanům

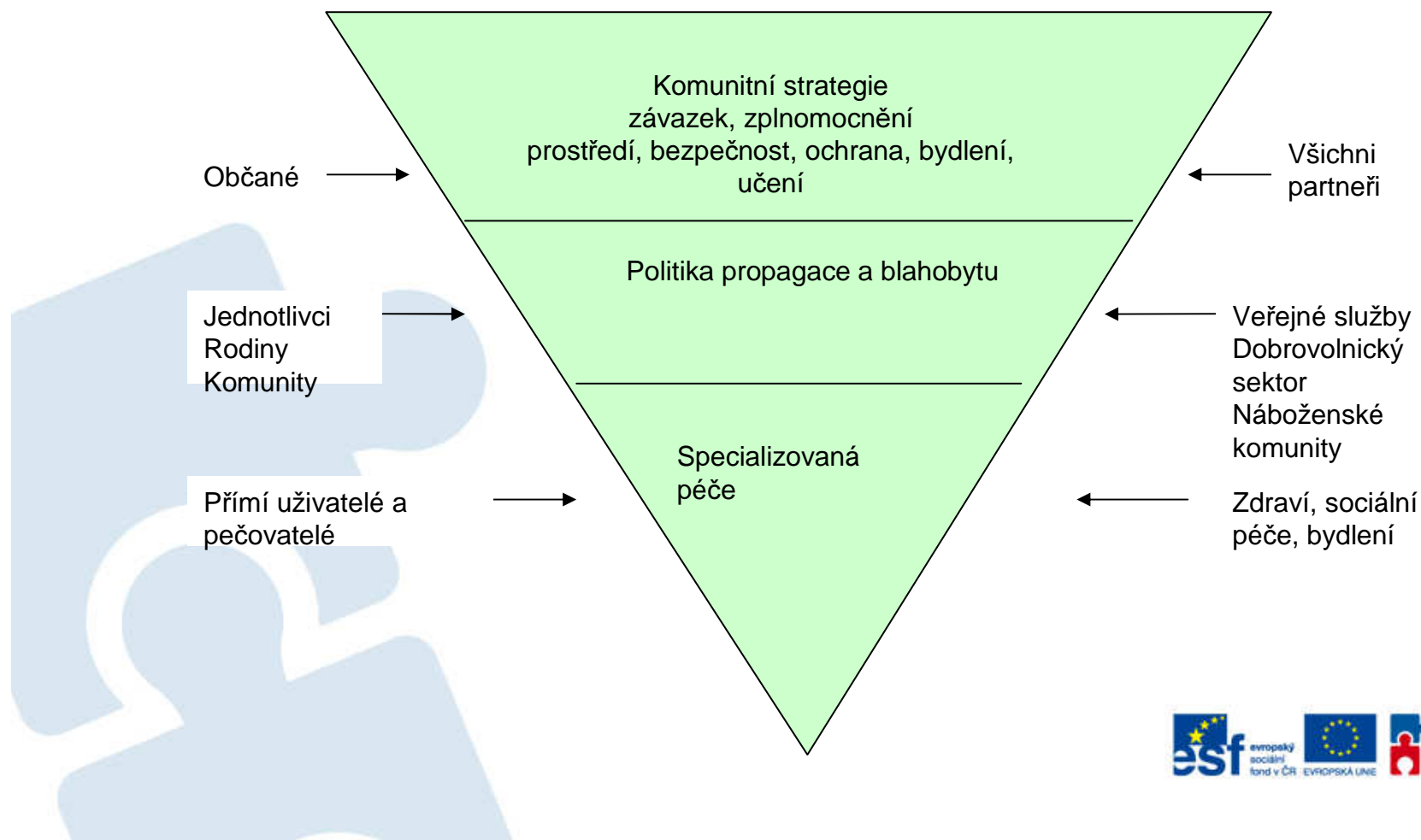
### Zdravotnická a sociální péče

- Vlastní péče
- Péče v komunitě: primární, komunitní a sociální péče
- Domy s pečovatelskou službou
- Rehabilitační a přechodná péče
- Nemocniční péče



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Služby podpory občanům v budoucnu



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Problémy se současným britským systémem

V současném britském systému péče a podpory se vyskytuje řada chyb:

- a) Demografické změny zvýší poptávku po péči
- b) Nedostatek podpory a/nebo rozdílné úrovně podpory
- c) Neefektivní využití finančních zdrojů.



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

**Současný systém** zjevně není schopný poskytovat osobně zaměřenou, vysoce kvalitní péči, kterou budou současné i budoucí generace očekávat. Tento systém (založený na kombinaci státního a převážně místního poskytování služeb) je považován zejména za:

- nespravedlivý a obtížně přístupný, zejména kvůli neprůhlednosti v otázkách nároku na péči
- nesourodý v oblasti poskytování služeb v různých částech země
- neefektivní v uspokojování potřeb lidí, kteří vyžadují péči.

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Mají všichni poskytovatelé stejné právní podmínky? Jaké?

V dubnu roku 2008 Velká Británie představila nový místní pracovní rámec pro místní samosprávy pracující samostatně nebo s partnery. Hlavními složkami jsou určení priorit a přidělový systém.

**Priority v sociální péči o dospělé** jsou nyní odvozeny z Národního ukazatele, který zahrnuje: *Lepší zdraví a blaho pro všechny; Lepší péči pro všechny a Lepší hodnoty pro všechny*

**Přídělový systém** se řídí podle následujících kritérií:

**směrnice** - určují, kdo co obdrží v rámci služeb/podpory – agentury, které místně zavádějí celostátní politiku kritérií pro způsobilost (SPP). Základem přidělového systému je jednoznačnost a pravidla.

**rozhodnutí** - profesionální úsudek. Někteří kritikové vidí místní sociální pracovníky jako klíčové pro ovlivnění uplatňování politiky. Důležitou otázkou je, do jaké míry může profesionální rozhodnutí přeformulovat politiku.

**přenesení** – jednoduše návrat odpovědnosti k žadateli. Čím větší požadavky na systém, tím přísnější kritéria způsobilosti budou odvozeny. Hlavní otázkou však je, do jaké míry tato změna bude vyhovovat potřebám žadatelů, ne jestli se tím zmírní problémy s rozpočty agentur, které odpovědnost takto přenesly

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Část 3

### Proces komunitního plánování



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICĚ A ČESKÉ REPUBLICĚ

## HLAVNÍ PROBLÉMY

- ✓ Podpora stárnoucí populace
- ✓ Zachování klíčových služeb sociální péče a partnerů služeb
- ✓ Zlepšování schopností pečovatelů
- ✓ Rozvoj technologií
- ✓ Zahrnutí komunity do rozhodování

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Zahrnutí komunity do rozhodování o rozvoji:

- ✓ Pozitivní zapojení do místního rozhodování
- ✓ Odklon od kultury závislosti
- ✓ "Správná zařízení" na "správných místech"
- ✓ Místní lidé – zapojení a zachování
- ✓ Udržitelnost prostředí

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Partnerský proces plánování

- Nevyhnutelný a pozitivní – objeví se široké spektrum přístupů
- Je důležité stavět na tom, co již existuje
- Proces samotný je důležitější než pozdější uveřejnění plánu
- Časové termíny musí být realistické
- Proces učení se
- Měl by být rozšířen na největší možnou skupinu
- Personální zdroje

# Zahrnutí komunity do rozhodování

## Komunitní plánování – možné problémy

- Napětí mezi zájmem o klíčové partnery a o zapojení komunity?
- Příliš málo nebo naopak příliš mnoho partnerů?
- Realizovat vizi bude mnohem těžší než ji odsouhlasit – test stability partnerství
- Napětí mezi důrazem na partnerství a rolí místního úřadu jako vůdce komunity?
- Potřeba správného poměru mezi partnerskou spoluprací a právem na přezkoumání partnerské činnosti
- Překážky provázané spoluprací:
  - Potřeba kultury spolupráce
  - Problémy spojené s geografii a hranicemi
  - Schopnost reagovat na různé názory a priority

# Zahrnutí komunity do rozhodování

## Místní řešení pro místní problémy

- ✓ Rozvíjením správné vize a jednotného plánu
- ✓ Dosažením jednotného závazku
- ✓ Propojením a udržováním kontaktů
- ✓ Zapojením komunit
- ✓ Nacházením, vytvářením zdrojů
- ✓ Vedením projektů
- ✓ Sledováním a hodnocením

### Skrze

- ✓ Vedení a vizi
- ✓ Efektivní a silné partnery
- ✓ Dobrou reputaci získanou poskytováním služeb



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Úspěch se projeví následujícími body:

Rovnocenné partnerství

Sdílení záměrů

Potřeby lidí

Síla a rozhodnutí směřující

na konkrétní místa

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Část 4 Shrnutí



# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

## Shrnutí

- Vládní politika je zde proto, aby podpořila poskytování sociální péče a zajistila účast komunit
- Všechny agentury jsou zavázány zajistit přímou účast komunit
- Místní komunitní plánování je aktivní a úspěšné – ale v rozdílných měřítkách napříč oblastmi
- Dlouhodobé změny v politice směřují k tomu, aby se všem lidem dostalo opravdu kvalitní péče, bez ohledu na to, co oni sami nebo jejich rodiny potřebují
- Představou vlády je systém, který je spravedlivý, jednoduchý a finančně dostupný, podepřený právy a nároky, ale přizpůsobený individuálním potřebám

# SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Dotazy?

Dotazy?

Dotazy?

Dotazy?

Dotazy?

**Dotazy?**

Dotazy?

Dotazy?

Dotazy? Dotazy?

Dotazy?

Dotazy?

**Dotazy?**

**Dotazy?**

Dotazy?

Dotazy?

Dotazy?

**Dotazy?** Dotazy?

Dotazy?

Dotazy?

**Dotazy?**

Dotazy?

Dotazy?